

Lær at læse og bruge et regulativ

Regulativet er det vigtigste redskab i kampen for at få vedligeholdt et vandløb korrekt.

Der er en masse bløde værdier i regulativet, men der er også faste holdepunkter, som kan bruges i argumentationen over for vandløbsmyndigheden. Denne argumentation kan sammenlignes med 2 advokaters procedure i en retssal, så det er vigtigt, du er klædt godt på.

Der findes flere forskellige typer regulativer(vandføringsevne), som bruges til at regulere vandføringen:

- Skikkelse
- Skikkelse med tværsnitsareal og normal max. vandstand
- Q/H og Q/H med normal max. vandstand.

I alle typer regulativer skal der en opmåling til, før der efterfølgende kan ske en oprensning. Der er fastsatte datoer for, hvornår disse opmålinger skal foregå, og hvornår en efterfølgende oprensning skal foregå. Det er vigtigt, at disse datoer overholdes og respekteres.

Skikkelse

I skikkelse skal en opmåling sikre, at bund og anlæg er som de skal være, samt at det er beskrevet, hvor meget det skal være overskredet, for at der skal ske en oprensning - typisk 10 cm, og den efterfølgende oprensning må foretages til minus 10 cm. I denne type regulativ kan en bredere å ikke retfærdiggøre en hævet vandløbsbund! Grødeskæring foretages her normalt i 2/3 del bundbredde men vær opmærksom på, at den skal foretages helt til regulativmæssig bundbredde, Kan det ikke foretages, er der også her krav om oprensning.

I eksemplet herunder ser man en kontrolopmåling, som viser den regulativmæssige bund og anlæg (rød) , den nuværende bund og anlæg (grøn) samt vandspejl (blå).

Rendebækken

Station m : 3313,99, Dato : 06-08-2009

Bemærkning :

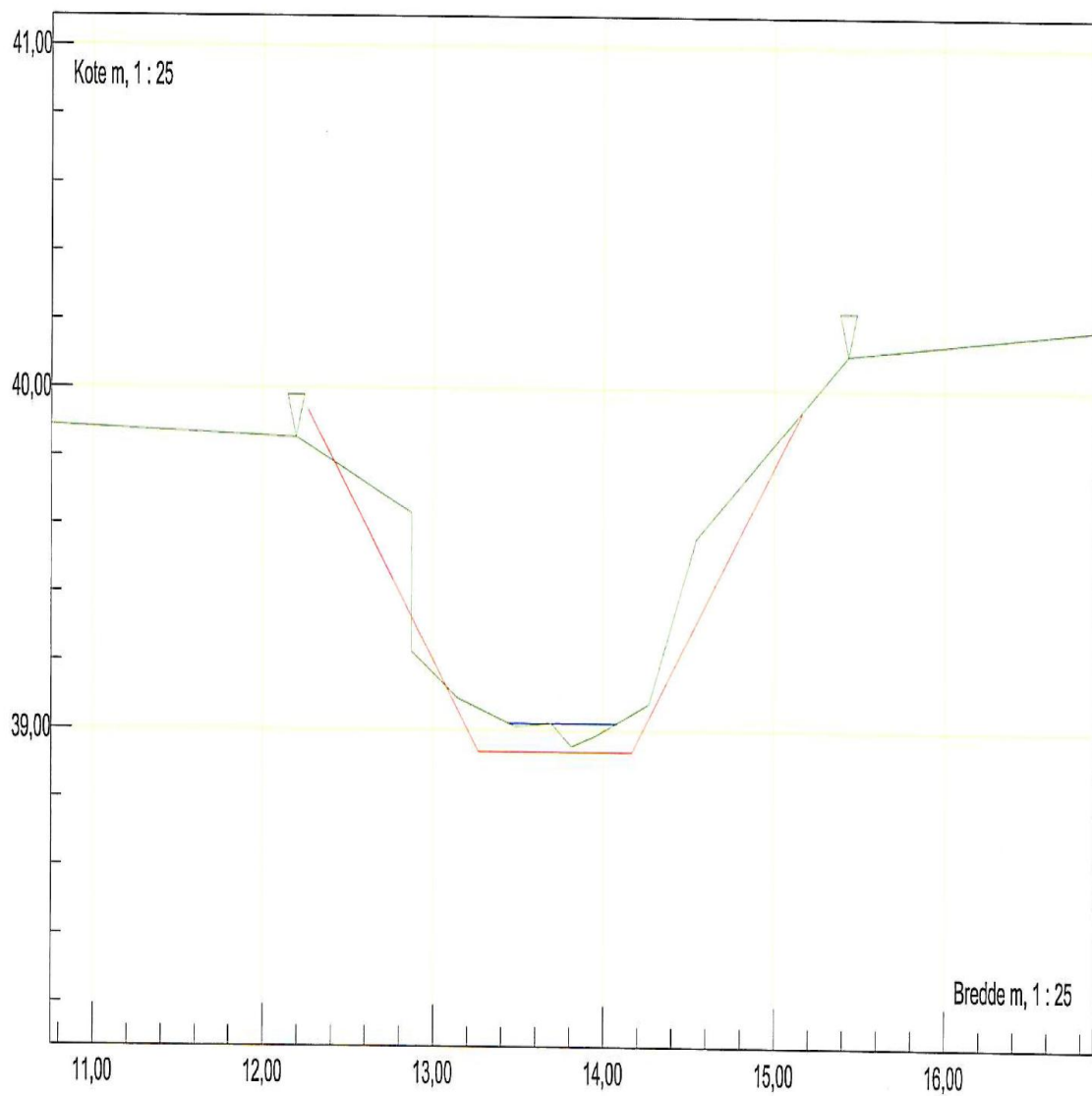
Beskrivelse : Profil

Regulativmæssig Bundkote m : 38,93

Regulativmæssig Anlæg 1 : 1

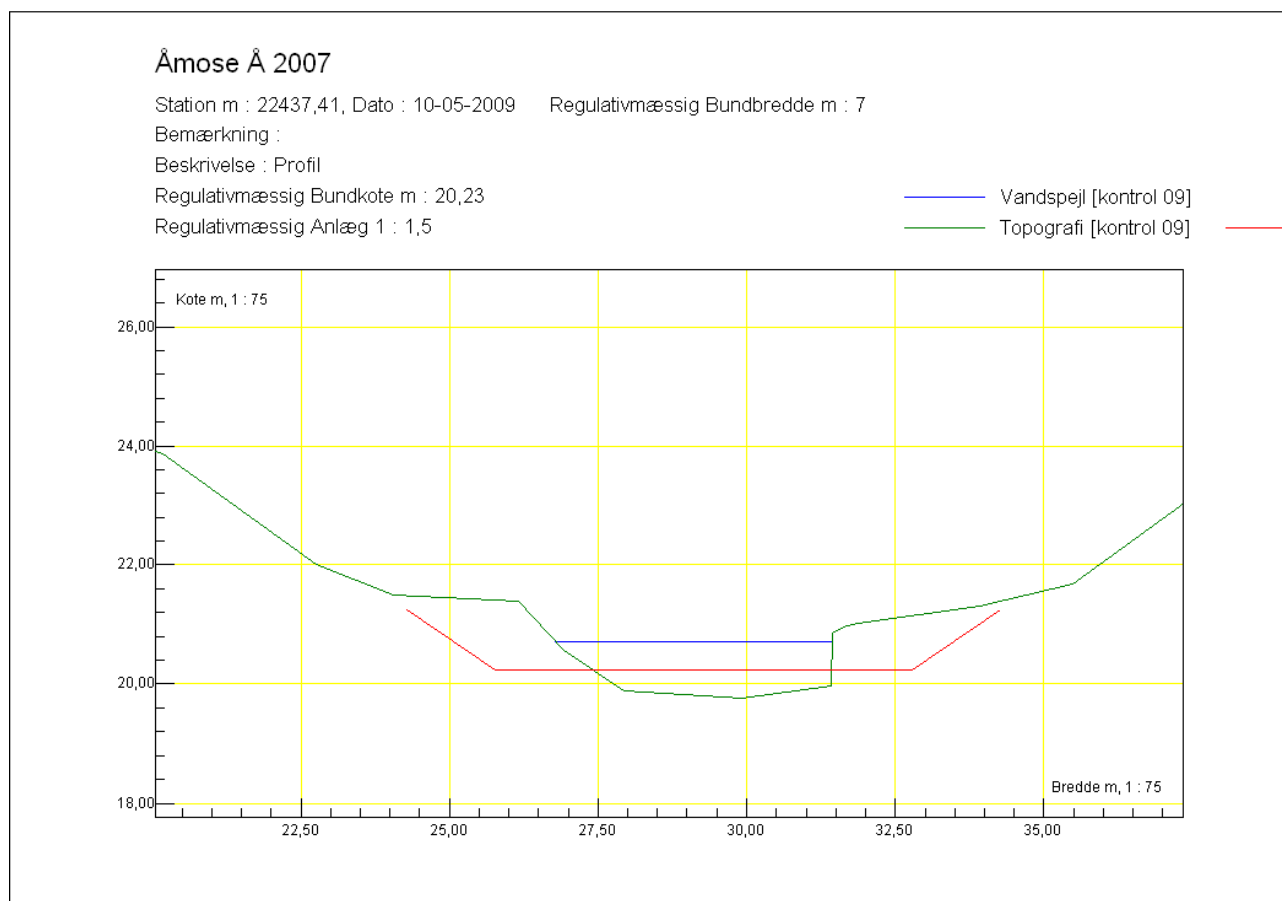
Regulativmæssig Bundbredde m : 0,9

- Regulativ [1995]
- Vandspejl [Rendebæk 2009]
- Topografi [Rendebæk 2009]

Skikkelse med tværsnitsareal

I skikkelse med tværsnitsareal kan åen ændre profil. Det vil sige, at den kan blive dybere og smallere uden det giver anledning til oprensning. Det vil sige, at vintervandføringen uden grøde kan være i orden, men pga., at åen er blevet smallere kan sommervandføringen ikke opretholdes, fordi strømrøden ikke kan slås i den regulativmæssige bredde. Her kan vi bruge skalapælene til at konstatere disse uregelmæssigheder. Hvis en skalapæl opstrøms i systemet viser niveau over max. vandstand, og en skalapæl længere nede i systemet viser langt under max. Vandstand, vil der imellem disse 2 skalapæle være en prop i systemet, ellers ville de vise den samme vandstandshøjde. Det er derfor vigtigt, at skalapæle er intakte, så de er brugbare. Det halter i mange å-systemer, og de skal fungere.

Et typisk eksempel er ovenstående kontrolopmåling, hvor tværsnitsarealet i det regulativmæssige anlæg (rød) har nogenlunde samme areal som det faktiske (grøn), og vintervandføringen er tæt på at kunne overholdes, mens grødeskæringen ikke kan foretages i den regulativmæssige bredde, fordi de massive aflejringer på siderne ikke muliggør dette. Det er klart, at dette eksempel vil give en prop i

sommervandføringen, og ved de faste anlæg (fx broer) kan åen ikke grave sig ned, og de steder kan åen kun opnå sin vandføringsevne ved, at vandet står højere end normalt opstrøms. Altså kan regulativet i denne å være overholdt, men det vil give en væsentlig højere vandstand opstrøms i systemet. I disse tilfælde kan aflæsning af skalapælene bruges til at opnå en ekstraordinær grødeskæring.

Q/H

I regulativer med Q/H bliver der ikke målt anlæg, men udelukkende vandføringsevne i en given højde. Som vi plejer at sige, er det et kompleks og uoverskueligt regulativ, der giver åen rig mulighed for at forme sig selv, og efter vores mening bør det kun bruges i åer med stort fald. Det er meget sjældent, at kontrolmålinger giver anledning til oprensning, men alligevel er der i disse regulativer massive vandstandshævninger i forhold til tidlige regulativer.

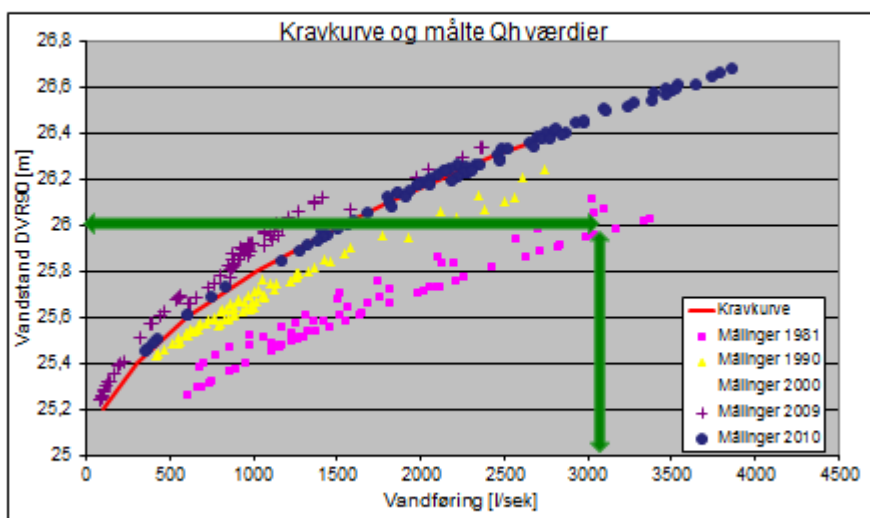
Amose A April 2011					
Station m	Aktion	Q	H	Bemærkning	Krav H
135	Q/H	243	26,63		26,95
1255	Q/H	251	26,46		26,85
1555	H	585	26,40	Usikker skala	26,99
2770	Q/H	595	25,95		26,11
4005	Q/H	677	25,65		25,80
5465	H	709	25,01		25,33
6940	H	716	24,48	Skala bør kontrolleres	25,01
8100	Q/H	728	24,34		24,56
9160	H	730	24,22		24,33

Som ovenstående kontrolopmåling viser, er vandføringsevnen overholdt på alle stationer, men i dette å-løb slås lodsejerne med oversvømmede marker og åens dårlige vandføringsevne. Det er meget svært at kontrollere, om regulativet er rigtig udformet, selv om man sammenligner med det gamle regulativ.

I Q/H regulativer opretholdes sommervandføringen ved at strømrunden typisk slås i slyngede render, der giver åen et klart lavere manningstal. Manningstallet er et udtryk for modstanden i åen og jo lavere manningstal jo større modstand. Som før sagt egner dette regulativ sig bedst i vandløb med stort strømfald.

Der er her et eksempel på udskrift fra en af de offentlige målestationer.

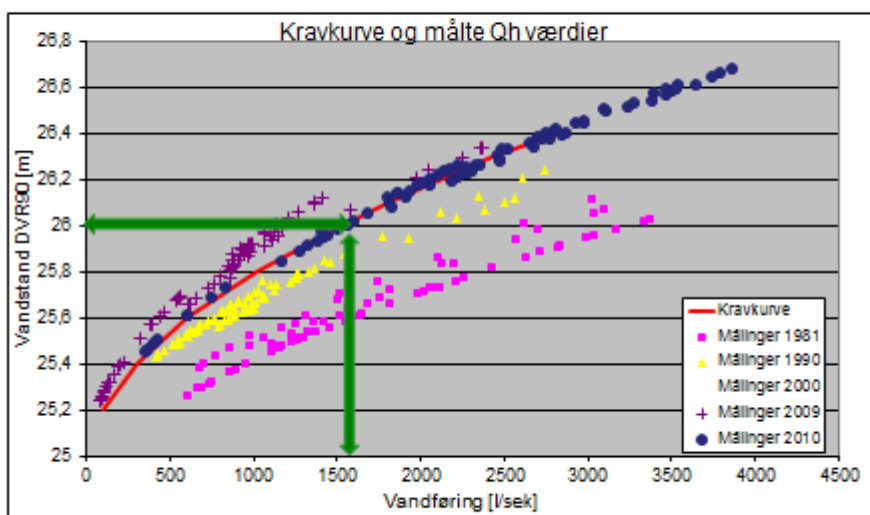
Åmose Å – Holbæk Ålav

gefion

Som det fremgår af grafen ovenfor havde åen først i firserne en vandføringsevne på ca. 3000 l/s først i firserne mens den med det nye regulativ se nedenfor næsten er halveret.

Åmose Å – Holbæk Ålav

gefion

Dette er en gennemgang af de udfordringer, regulativerne giver, men husk at ved at være godt klædt på, bliver I kompetente samarbejdspartnere over for vandløbsmyndigheden. I er velkomne til at kontakte Danske Vandløb (Lars Palle, tlf. 5918 5488) for hjælp til forståelse af regulativet, men den praktiske del i selve åen er jeres opgave.